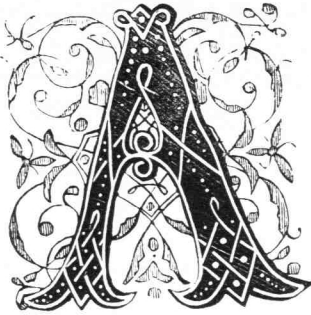

Η ΜΟΝΑΧΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥ

~~~~~  
Πρόπει νά γνωρίσωμεν τὴν Ἑλλάδα μας ἵνα  
ἀγαπήσωμεν τὴν πατρίδα μας.  
~~~~~


Ν ἡ εὐτυχιστάτη τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐνέργεια εἶναι ἡ πρὸς ἔρευναν καὶ γνῶσιν τῶν ποικίλων μυστηρίων τῶν περιβαλλόντων τὴν ὑπαρξίν μας, τὸ ἡδύτατον δὲ τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας εἶναι ἡ ἀνταπόδοσις τοῦ εὐεργετήματος δι' ἀγάπης πρὸς τὸν εὐεργέτην, δὲν ὑπάρχει ἐπὶ γῆς λαὸς ἐκ φύσεως προσωρισμένος νὰ συνενεῖ ἐν ἑαυτῷ τὰ δύο ταῦτα ἀγαθὰ, τοὺς δύο τούτους ὅρους εὐδαιμονίας, εἰς μείζονα βαθμὸν ἢ ὁ Ἑλληνικός.

Ποῖος ὄντως λαὸς εὐηργετήθη περισσότερον τοῦ νεωτέρου Ἑλληνικοῦ, τοῦ ἔχοντος προγόνους τοὺς εὐεργέτας τοῦ κόσμου ὅλου, ἐκείνους, οἵτινες ἔδωκαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὴν ἀένναον πηγὴν τῆς σοφίας καὶ τῆς ἠθικῆς; Ποῖος λαὸς ἔχει πατρίδα γῆν μᾶλλον ἐνδοξον, ἥτις ἐθάστασε τὰ κάλλιστα τῆς τέχνης ἔργα, δι' ὧν ἡ φαντασία δύναται νὰ τὴν βλέπει ἀνά πᾶν βῆμα περιόρισμον;

Ἄν ἡ Γαλλία εἶναι γλυκεῖα διὰ τὸν Γάλλον, ἡ Ἀγγλία διὰ τὸν Ἀγγλον καὶ δι' ἕκαστον ἀνθρώπον ἡ ἰδία ἑαυτοῦ γῆ, πόσῳ μᾶλλον δικαιοῦται ἡ Ἑλλάς νὰ ἀξιοῖ ἀγάπην παρὰ τοῦ Ἑλληνος;

Ἄλλ' ὁ ἀνθρώπος ἀγαπᾷ ὅ,τι γνωρίζει, διακρίνεται δὲ ἀδιασφύτως πρὸς ὅ,τι ἀγνοεῖ.

Καὶ ὅμως αὐτὸ τὸ τιμιώτατον τῶν ἀγαθῶν, τὴν Πατρίδα—ἐν ᾧ ἔχει τὴν ἀρίστην πάντων—ὁ νεώτερος Ἕλληρ τὴν ἀγνοεῖ. Ἄς ἀρχίσωμεν νὰ τὴν γνωρίσωμεν ἵνα τὴν θαυμάσωμεν καὶ τὴν ἀγαπήσωμεν ἀληθινά.

Καὶ ἐπισκεπτόμενος πρῶτον τὰς νήσους τοῦ ἐπιχάριτος Αἰγαίου—τὸ ὅποιον κατέπιε τοσαύκις τὰ ἐθρικά σκάφη καὶ τοῦ ὁποίου τὰ κύματα τὰ ἐρυθρίασαντα τοσαύκις μὲ Ἑλληνικὸν αἷμα ἔρχονται καὶ πηγαίνουν ἀπὸ τῶν δούλων πρὸς τὰς ἐλευθέρους νήσους, ὡς ἵνα μεταφέρωσιν ἀγγέλματα καὶ παρηγορίας—ἄς σταματήσωμεν εἰς τὴν εὐλίμενον Πάρον, ἣν ἐκλείψεν ἡ ἀνδρεία τῶν πολιτῶν τῆς, ἣν ἐσέμνυναν τοσοῦτοι ποιηταί, ζωγράφοι καὶ καὶ γλύπται, ἣν τοσοῦτοι στρατηγοὶ ἐθεώρησαν τιμὴν τῶν νὰ προσθήσωσιν εἰς τὰς κατακτήσεις τῶν.

Ὅστις ὑπελόγησε πόσοι αἰῶνες παρήλθον καὶ ποῖα ἦσαν τὰ ἔργα των, δὲν ἀναμένει θνήτων νὰ ἴδῃ ἐπὶ τῆς καλλιμαρυγάρου νήσου, ἣν ἀνωφελὲς προσέβλεπεν ὁ Μιλτιάδης καὶ ἐκυρίευσεν ὁ Θεμιστοκλῆς, οὔτε ναοὺς περιστύλους, οὔτε στοάς· ἀλλὰ πρὸς τῆς ὕψεως τῶν ἀσθέστον κεκονιαμένων οἰκιῶν τῆς ἀποπέμπει ἀράς κατὰ τοῦ Μιθριδάτου, τοῦ Σύλλα καὶ τοῦ Λυκούργου, οἵτινες πρῶτοι ἐχώρισαν τὰ ὑγρά κέλευθα μὲ τὰ βέβηλα σκάφη των καὶ ἠνέφεξαν πρὸς αὐτὴν τὴν ὁδὸν εἰς τὸν Μάρκον Σανουῦδο εἰς τὸν Βαρβεροῦσον εἰς τὸν Τοῦρκον καὶ εἰς τὸν Ρῶσον, ἵνα καταπατήσωσι τὴν Ἑλληνικὴν αὐτὴν γῶραν, ἣτις ἐδώρησε μὲ τὴν ζωὴν καὶ ἀνέθρεψε μὲ τὸ εὐκραεὲς κλίμα τῆς τᾶς γλυκείας ὑπάρξεις τοῦ ἐλαγειακοῦ Εὐήνου, τοῦ μαθητοῦ τοῦ Φειδίου Ἀγορακρίτου, τοῦ Πολυγνώτου, τοῦ Ἀρκεσίλαου καὶ τοῦ Νικάνορος, καὶ ἦτις τὸν Ἀρχιλόγον μόνον ἐγέννησε προφῶρος, ἀφαιρέσασα αὐτὸν ἀπὸ τοῦ 19 μ. Χ. αἰῶνος, ἵνα στιγματίσῃ μὲ τὸ σατυρικὸν τάλαντόν του τὰς πράξεις τῶν κακοποιῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης κατὰ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Ἐξ ὅλου ἐκείνου τοῦ δύσαντος μεγαλείου ἐν διατηρεῖται μνημεῖον, ἀντιστὰν κατὰ τῆς βλάβης τοῦ χρόνου καὶ κατὰ τῆς βαρβαρότητος : ὁ ναὸς τῆς Παναγίας, ὁ ἀριθμῶν τοσοῦτους αἰῶνας καὶ περικλείων ἀρχαίαν χριστιανικὴν τέχνην, πρὸς δὲ καὶ ἱκανὸν μέρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας.

Ἐπὶ βασιλείῳ Λέοντος, Ἀραβες πειραταὶ, ἀπὸ Κρήτης ὀρμώμενοι, ἠνώγλουν τὰς διαφόρους Ἑλληνικὰς γῶρας. Πρὸς περιστολὴν αὐτῶν ἀπεστάλη μετὰ τοῦ στρατηγικωτάτου Ἡμερίου καὶ Συμεῶν ὁ μεταφραστής, ὁ γράψας περὶ τοῦ ναοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ.

Ἄνεμος ἐναντίος ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ προσεγγίσωσιν εἰς Πάρον, ὅπου ὁ ναὸς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ἑκατονταπυλιανῆς ἦτο εἰσέτι ἐν τῷ κάλλει καὶ τῇ εὐημερίᾳ αὐτοῦ, καθ' ἣν οἱ οἰκοδομήσαντες ἐξήτησαν νὰ ἀναπαραστήσωσι διὰ τῶν ἀναίσθητων κτισμάτων τὴν αἰσθητὴν φύσιν. Στύλοι πολυπληθεῖς καὶ μάρμαρα ἐπίλεπτα ὡσεὶ ἀραχνοειδῆ ἐνδύματα ἐπέσπων τὸν θαυμασμὸν τῶν τότε ἐπισκεπτῶν, ἐν ᾧ οἱ σήμερον βλέπουσι τὸ κάλλος ἐκεῖνο καὶ τὸ μεγαλεῖον κεκλυμμένον ὑπὸ ἀσθέστου. Τὸν εἰσερχόμενον καταλαμβάνει σωματικὸν καὶ ψυχικὸν ῥίγος καὶ ἡ σκέψις διχάζεται μετὰ ἄνυμνήσεων ἐθνικῆς καὶ χριστιανικῆς λατρείας ὁ δὲ μεγάλου μεγέθους Ἐσταυρωμένος ὑπεράνω τοῦ τέμπλου ὑψούμενος μὲ τὴν καρτερικὴν ἀγωνίαν τοῦ παραδίδοντος τὸ πνεῦμα θεανθρώπου ζωηρῶς ἀπεικονισμένον, μαλάσσει τὴν ψυχὴν ἐμπνέων τὴν ἐγκαρτέρησιν ἐν ταῖς δοκιμασίαις τοῦ βίου.

Καὶ αἱ λέξεις δὲ αἱ ἐπὶ τοῦ τέμπλου ἀναγεγραμμέναι διαθέτουσιν οὕτως ὥστε σχεδὸν νὰ ἐπιθυμῇ τις νὰ ἄρῃ τὸν σταυρὸν του καὶ νὰ εὐρίσκη κοῦφον τὸν ἑαυτοῦ, ὅσον βαρὺς καὶ ἄν εἶναι.

Ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἱερόν καθορᾷ ἐν εἴδει ἀμφοθέατρον δωδεκάθρονον μεγαλοπρεπές, ὅπου παρεκλήθητο οἱ λαμπρύναντες τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν ἱεροτελεστιῶν τῆς θρησκείας μας λειτουργοί. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ

ιερού υπεράνω τῆς τραπέζης τῆς ἱερᾶς Θυσίας, τὸ μοναδικὸν κιθώριον μονόλιθον, μέγιστον, ἐπὶ τεσσάρων στηλῶν ἐκ γρανίτου, ἐξ ἀρχαίου εἰλημμένον ναοῦ.

Τοῦτο ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀράβων Νίσσυρις ἠθέλησε νὰ ἀρπάσῃ, ἵνα ἀφιερῶσθαι εἰς τὸ τέμενος τῆς Ἄγαρ· ἀλλ' ἐνῶ ἡ θύρα ἦτο ἱκανῶς εὐρεῖα ἵνα δι' αὐτῆς τὸ ἐξαγάγῃσι, τοῦτο ἐμεγεθύνετο, ὅποτε οἱ περαταὶ ἀποκαμόντες ἔθραυσαν αὐτό.

Δεξιᾷ τῶ εἰσερχομένῳ ἐν ἰδιαιτέρῳ μερίσματι σώζεται ἡ κολυμβήθρα, ἔχουσα σταυροῦ σχῆμα, εἰς ἣν κατήρχετο διὰ τριῶν βαθμίδων καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ὑψοῦται ἡ ἱερὰ νησίς, ἐφ' ἧς ἴστατο ὁ ἱερεὺς. Ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ ταύτῃ μετέλαβον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος.

Ἀριστερᾷ τῶ εἰσερχομένῳ, ἐν τῇ ἐτέρᾳ πτέρυγι, λίθος ἐπιτύμβιος σταματᾷ τὸν ζῶντα θνητόν, ὅστις ἀκρατήτως θέλει πάντοτε ὁσάκις συναντᾷ τάφρον νὰ μάθῃ ποῖον κυμάτιον τοῦ πελάγους τῆς ζωῆς κατεπόθη ἐκεῖ.

Ἦτο γυνὴ ἐκείνη, ἣν περικλείει ὁ τάφος οὗτος· ἐλέγετο Θεοκτίστη· καὶ μοναχὸς χλωμὸς τὴν ὄψιν, ἀνυπόδητος, ἐνδεδυμένος τρίχινον ἔνδυμα, γλυκὺς τὸ νεῦμα καὶ ἡμερος ὡσεὶ ἄγγελος, διηγεῖτο τὸν βίον τῆς ἐνθέρμου Λεσβίας.

Κυνηγοὶ τινεὶ ἤλθον ποτε εἰς τὴν Πάρον ἵνα κυνηγήσωσιν ἐλάφους καὶ ἄλλα ἄγρια ζῷα. Εἰς τούτων ἀπεχωρίσθη τῶν λοιπῶν, ἵνα μεταβῆ καὶ προσκυνήσῃ εἰς τὸν ναόν, ὅτε βλέπει εἰς τὰ δεξιὰ τῆς ἁγίας Τραπέζης τι, ὡς λευκὸν ὄφρασμα ἢ ἴσθον ἀράχνης ὑπὸ τοῦ ἀνέμου σαλευόμενον· ἐνῶ δὲ θέλει νὰ πλησιάσῃ ἀκούει φωνὴν ἀπ' αὐτοῦ ἐξερχομένην καὶ λέγουσαν· μὴ πλησιάσῃς, εἴμαι γυνὴ γυμνὴ, ρίψον μοι ἔνδυμα, ἵνα καλυφθῶ καὶ τότε θά σοι εἴπω.

Ὁ κυνηγὸς τῇ ἔριψε τὸν μανδύαν του, ὅνπερ ἡ γυνὴ ἐνεδύθη—καὶ ἀρῶν ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἤρχισε τὴν διήγησιν τοῦ βίου της.

Ἦτο καλογραῖα ἐκ Μεθύμνης τῆς Μιτυληνῆς· μικρὰ ἔτι κόρη μείνασα ὄρφανὴ ἀπέκοψε τὴν κόμην αὐτῆς ἐν τινι μοναστηρίῳ γυναικῶν. Ἦτο 18 ἐτῶν ὅτε μετέβη πρὸς ἐπίσκεψιν ὑπάνδρου ἀδελφῆς της εἰς Μεθύμνην, ὅπου Ἀραβες ἐκ Κρήτης ὑπὸ τὸν Νίσσυριν ἠχμαλώτισαν αὐτὴν μετ' ἄλλων, οὓς εἶχον ἀποθιβάσει εἰς Πάρον. Ἐκεῖ διαφυγοῦσα τὰ βλέμματά των εἰσῆλθεν εἰς τὸ δάσος, ὅπερ διέτρεχεν, ἵνα ὅσον τὸ δυνατόν ἀπομακρυνθῆ ἀψηροῦσα ξύλα καὶ λίθους, ἅτινα οὐ μόνον τὰ ἐνδύματά της, ἀλλὰ καὶ τοὺς πόδας της εἶχον καταξέσχίσει, μέχρις ὅτου κατὰ σκοπὸς ἔπεσεν ὡς νεκρά. Ἀνηγέρθη δὲ μόνον, ἐκ τῆς χαρᾶς τοὺς πόνους λησμονήσασα, ὅτε εἶδε μακρὰν τοὺς μικροὺς νὰ ἀρμενίζωσιν. Ἐκτοτε εἶχον παρελθεῖ 35 χρόνοι, καθ' οὓς κατώκει ἐκεῖ τρεφομένη, ὡς ἔλεγε, μὲ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μὲ χόρτα καὶ κιάμους. Ὅτε τὰ ἐνδύματα αὐτῆς ἐξεσχίζοντο ἔσκεπεν αὐτὴν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ, ἡ κυβερνώσα καὶ διακρατοῦσα τὰ σύμπαντα.

Ταῦτα εἰποῦσα, ἠύχαρίσθησε τὸν Κύριον· ἔπειτα δὲ παρεκάλει τὸν

κυνηγόν όταν θά επανήρχετο νά τή φέρη ἐντός ἀγγείου καθαροῦ καί ἀμολύντου μίαν μερίδα τοῦ Δεσποτικοῦ σώματος καί νά μὴ εἶπῃ τίποτε εἰς μηδένα περὶ αὐτῆς.

Κατὰ τὴν πρόρρησιν τῆς Ἀγίας ὁ κυνηγὸς ἐπανῆλθεν εἰς Πάρον, καί κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν εἶδεν αὐτήν, πιθανῶς διότι ἐκρύπτετο ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν πολλῶν· ἀφοῦ ὅμως οἱ κυνηγοὶ ἀπεμακρύνθησαν, ἡ Θεοκτίστη ἐπαρουσιάσθη ἐνδεδυμένη τὸ ἐπανωφόριον τοῦ κυνηγοῦ. Οὗτος ἰδὼν τὴν ἐρημίτιδα ἠθέλησε νά τὴν προσκυνήσῃ, ἀλλ' αὕτη ἐφώναζε λέγουσα: μὴ κάμῃς πρὸς με μετάνοιαν, μὴ με καύσης τὴν ἀθλίαν βασιτάζων τὰ θεῖα μυστήρια. Ἐλαβε δὲ κλαίουσα ἐκ χαρᾶς τὰ ἅγια μυστήρια, ἅτινα τῇ εἶχον κομισθῆ ἐντός πυξομήλου, καί ἀφοῦ ἐκοινωνήσεν εἶπε: Νῦν ἀπολύεις τὴν δούλην σου Δέσποτα, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ μου τὸ σωτήριόν Σου. Τώρα ὅπου ἔλαβον τὴν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτημάτων μου νά ὑπάγω ὅπου προστάζει τὸ κράτος Σου.

Ταῦτα εἰποῦσα ὕψωσε τὰς χεῖρας ὡραν πολλήν, προσσηυχήθη νοερῶς καί εὐχηθεῖσα ἀπεχειρέτισε τὸν κυνηγόν.

Ὅτε μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ κυνηγὸς ἐκυνήγησεν ἐπιτυχῶς καί ἀπερχόμενος ἠθέλησε νά τὴν ἰδῆ καί λάβῃ τὴν εὐλογίαν τῆς ὡς βοηθόν καί συνοδοιπόρον, εὔρεν αὐτὴν νεκράν τυλιγμένην μὲ τὸ ἔνδυμα, ὅπερ τῇ εἶχε δώσει καί κειμένην εὐσχημῶς ἐπὶ τοῦ τόπου, ὅπου τὴν εὔρε τὸ πρῶτον.

Καί σήμερον, ἡ συναντῶσα τὸν τάφον ἐκείνης καί τὸν ἐν τῇ ἀφανείᾳ βίον αὐτῆς ἀναπολοῦσα, σκέπτεται ἂν δὲν ἦτο σοφωτέρα ἢ Θεοκτίστη, ἢ θελήσασα μὲν νά κατακολληθῆ, νά ἀγνοῖται δὲ παρὰ πάντων, σοφωτέρα λέγω ἐκείνης, ἢ τις διακαίεται ὑπὸ τίνος—ἀγνοῶ—ἀέλπιδος ἐλπίδος τοῦ νά χρησιμεύσῃ εἰς ἐξυπηρέτησιν τῶν ὁμοφύλων καί τῶν ὁμοίων τῆς, ὑποπίπτουσα ἴσως—καί χωρὶς νά τὸ ἐννοῖ—εἰς τὴν παγίδα τοῦ κενοῦ αἰσθήματος τῆς ματαιίας... φιλοδοξίας.

Μετὰ τὴν βραχεῖαν ταύτην διατριβὴν ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν θείων μυστηρίων καί ὑψίστων ἀνθρωπίνων ἰδεῶν, ἃς ἐμπνέει, ἐξέρχεται ὁ ἐπισκέπτης μὲ καρδίαν ἐλαφράν, ἀμέριμον καί ἀπηλλαγμένην κακίας.

Μεταβαίνωμεν λοιπὸν εἰς τὴν Πάρον, ἢ τις περιλαλεῖ ἐν ἐαυτῇ ἱερὸν ἀληθῶς θαυματουργῶν, ὅπου τόσαι ἀναμνήσεις τοῦ προγονικοῦ κλέους καί τῆς θρησκείας ἡμῶν—νεαρᾶς ἐτι—ἐγείρονται· ἐκεῖ καί τελεῖται τὸ μόνον ἀληθινὸν θαῦμα, ἢ ἀνύψωσις τοῦ πνεύματος καί τῆς ψυχῆς, καί ἡ ἐξέγερσις τοῦ πατριωτισμοῦ.

ΣΕΒΑΣΤΗ Ν. ΚΑΛΑΙΣΠΕΡΗ

Η ΜΑΓΙΣΣΑ

Κάτι τὰ στήθια μου βαρβαίνει
Καί τυραννοῦμαι ἀπὸ καιροῦ,
Μ' ἀληθινὰ τί μοῦ συμβαίνει
Κ' ἐγὼ νά νοιώσω δὲν μπορῶ...

Μὰ γθὲς μιὰ μάγισσα 'στὴ σφράξα
Μὲ τόνο μούλεγε βαθύ:
'Αγάπης μιὰ μαυρομάτα
Κ' ἐκείνη σ' εἶχε ἀπαρηθῆ...

Γ. Θ. Σαϊακεῶς